

ชุดโครงการ
งบประมาณประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

แผนยุทธศาสตร์ที่ ๑ หลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน

หน่วยงานที่รับผิดชอบ สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา

๑. ชื่อชุดโครงการที่ ๖ การสร้างวินัยและจิตสำนึกในการจัดการพลังงาน ขยะ น้ำเสีย มลพิษทางอากาศ
และความหลากหลายทางชีวภาพ

กิจกรรม/โครงการ ประกอบด้วย ๖ กิจกรรมย่อย

๑.๑ สร้างวินัยและจิตสำนึกด้านการจัดการขยะโรงเรียนปลอดขยะ (ZERO WASTE)

๑.๒ ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ด้านการจัดการขยะ น้ำเสียในโรงเรียน ชุมชน และด้านลดใช้พลังงาน
ในโรงเรียนสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

๑.๓ ส่งเสริม สนับสนุนแหล่งเรียนรู้ด้านลดใช้พลังงาน การจัดการขยะและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเชื่อมโยงกับ
ทักษะชีวิตและนำไปใช้ชีวิตประจำวันโดยนักเรียนจะเรียนรู้ ด้านการจัดการขยะในช่วงกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่ม
เวลารู้ (ร่วมกับ กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม : Green Office)

๑.๔ ผู้นำเยาวชนด้านการจัดการขยะในชุมชนและท้องถิ่น ภายใต้ความร่วมมือภาคี ๑๒
หน่วยงาน ภายใต้ โครงการเยาวชน...รักษ์พงไพร เฉลิมพระเกียรติ ๖๐ พรรษา สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ
สยามบรมราชกุมารี

๑.๕ สนับสนุนการดำเนินงานวิจัยควบคู่กับการจัดการเรียนรู้ (R2R) ด้านการจัดการขยะ
น้ำเสีย ใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ และอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

๑.๖ ส่งเสริมการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมเพื่อประกวดและประชาสัมพันธ์ในการสนับสนุนการจัด กิจกรรม
กระบวนการเรียนรู้ และประชาสัมพันธ์ เพื่อกระตุ้นการดำเนินงานด้านการจัดการขยะของโรงเรียนอย่างแพร่หลาย

๒. ตัวชี้วัด

๒.๑ ร้อยละ ๗๐ นักเรียน ครู ผู้บริหาร โรงเรียน ชุมชน มีการณรงค์และมีจิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อม และ
มีการปรับพฤติกรรมด้านการบริหารจัดการขยะ น้ำเสียและมลพิษทางอากาศ

๒.๒ ร้อยละ ๘๐ โรงเรียน นักเรียน มีการคัดแยกขยะ ๔ ประเภทอย่างถูกวิธี

๒.๓ ร้อยละ ๑๐๐ ของโรงเรียนที่มีการคัดแยกขยะ ใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ และมีการจัดการน้ำ
และ น้ำเสีย ครบทุกโรงเรียน

๒.๔ ร้อยละ ๗๐ ของโรงเรียน นักเรียน บุคลากรทางการศึกษา และชุมชนมีการลดปริมาณขยะให้เหลือ
๑ กิโลกรัม ต่อ คน ต่อวัน

๒.๕ ร้อยละ ๖๐ ของโรงเรียน สามารถนำขยะและน้ำเสียมาใช้ให้เกิดประโยชน์

๒.๖ ร้อยละ ๗๕ ของโรงเรียน มีการจัดกิจกรรมและการจัดการเรียนรู้ด้านการจัดการขยะในสาระการ
เรียนรู้แกนกลางที่เกี่ยวข้อง

๒.๗ ร้อย ๗๐ ของโรงเรียนต้นแบบและนักเรียนผู้นำเยาวชนด้านการจัดการขยะสามารถขยายเครือข่าย
และเป็นแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน

๓. วิธีการดำเนินการ

การสร้างวินัยและจิตสำนึกในการจัดการพลังงาน ขยะ น้ำเสีย มลพิษทางอากาศ และความหลากหลายทางชีวภาพ ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย ๖ โครงการย่อย แต่ละโครงการ มีกระบวนการดำเนินการ ดังนี้

- ๑) วิเคราะห์ ประเมิน รวบรวม จัดทำฐานข้อมูล
- ๒) สร้างความเข้าใจ สร้างความตระหนัก สื่อสาร ให้กับผู้ที่เกี่ยวข้อง
- ๓) พัฒนาครู บุคลากร นักเรียน ศิษยานิเทศก์ และชุมชน โดยใช้รูปแบบโรงเรียนทั้งระบบ
- ๔) การวางระบบจัดเก็บข้อมูล สนับสนุน ส่งเสริม และสร้างความเข้มแข็งในการดำเนินงาน
- ๕) การกำกับและติดตามการดำเนินงานระดับเขตพื้นที่
- ๖) พัฒนาสื่อ รูปแบบนวัตกรรม การจัดการประกวด แข่งขัน ประชาสัมพันธ์เพื่อกระตุ้นและยกระดับการขับเคลื่อนโครงการ
- ๗) มีการทำวิจัยเก็บข้อมูลในโรงเรียน มีระบบกำกับติดตาม ARS เพื่อตอบสนองตัวชี้วัดในการลดปริมาณขยะ และใช้ประโยชน์จากขยะ ตามหลักการโรงเรียนปลอดขยะและตามหลัก 3Rs

๓.๑ โครงการย่อยที่ ๑ สร้างวินัยและจิตสำนึกด้านการจัดการขยะโรงเรียนปลอดขยะ (ZERO WASTE)

กระบวนการพัฒนา	การดำเนินงานในส่วนกลาง
๑) วิเคราะห์ ประเมิน รวบรวม จัดทำฐานข้อมูล	๑.จัดทำฐานข้อมูลการดำเนินการลดปริมาณขยะ และคัดแยกขยะในโรงเรียน ข้อมูลเปรียบเทียบปริมาณขยะและปริมาณการคัดแยกขยะ
๒) สร้างความเข้าใจ สร้างความตระหนัก สื่อสาร ให้กับผู้ที่เกี่ยวข้อง	๑.ประชุมชี้แจงนโยบายและโครงการด้านการจัดการขยะ น้ำเสีย และมลพิษทางอากาศให้ ๒๒๕ เขต ถือบปฏิบัติ ๒.จัดระบบประมาณให้กับโรงเรียนทำกิจกรรม และ สพท. ๓. ประชาสัมพันธ์ Kick off การจัดการขยะสู่สถานศึกษาทั่วประเทศ
๓) พัฒนาครู บุคลากร นักเรียน ศิษยานิเทศก์ และชุมชน โดยใช้รูปแบบโรงเรียนทั้งระบบ	ส่งเสริมการจัดอบรม ข้อมูลในการพัฒนาศักยภาพ ความรู้ด้านการจัดการขยะ คัดแยกขยะ และลดปริมาณขยะ การนำขยะไปใช้ประโยชน์
๔) การวางระบบจัดเก็บข้อมูล สนับสนุน ส่งเสริม และสร้างความเข้มแข็งในการดำเนินงาน	- มีระบบการติดตามและแนวการดำเนินการตามตัวชี้วัด พร้อมสรุปรายงาน
๕) การกำกับและติดตามการดำเนินงานระดับเขตพื้นที่	การนำส่งข้อมูลโดยระบบคอมพิวเตอร์ และสรุปรายงาน มีการติดตามโดยคณะทำงาน ส่วนกลางแบ่งเป็น ๕ ภูมิภาค
๖) มีการทำวิจัยเก็บข้อมูลในโรงเรียน มีระบบกำกับติดตาม ARS เพื่อตอบสนองตัวชี้วัดในการลดปริมาณขยะ และใช้ประโยชน์จากขยะ ตามหลักการโรงเรียนปลอดขยะและตามหลัก 3Rs	สรุปรวบรวมข้อมูล ARS

๓.๒ โครงการย่อยที่ ๒ ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ด้านการจัดการขยะ น้ำเสียในโรงเรียน ชุมชน และด้านลดใช้พลังงานในโรงเรียนสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

กระบวนการพัฒนา	การดำเนินงานในส่วนกลาง
๑) สร้างความเข้าใจ สร้างความตระหนัก สื่อสาร ให้กับผู้ที่เกี่ยวข้อง	๑.ประชุมชี้แจงนโยบายและโครงการด้านการจัดทำหลักสูตรและบูรณาการหลักสูตรด้านการจัดการขยะในโรงเรียน ๒.จัดสรรงบประมาณให้กับโรงเรียนทำกิจกรรมและ สพท.
๒) พัฒนาคูร บุคลากร นักเรียนศึกษานิเทศก์ และชุมชน โดยใช้รูปแบบโรงเรียนทั้งระบบ	- ส่งเสริมการจัดอบรม ข้อมูลในการพัฒนาศักยภาพความรู้ด้านการทำหลักสูตร บูรณาการหลักสูตรจัดการขยะ คัดแยกขยะ และลดปริมาณขยะ การนำขยะไปใช้ประโยชน์
๓) การวางระบบจัดเก็บข้อมูล สนับสนุน ส่งเสริม และสร้างความเข้มแข็งในการดำเนินงาน	- มีระบบการติดตามและแนวการดำเนินการตามตัวชี้วัด พร้อมสรุปรายงาน
๔) การกำกับและติดตามการดำเนินงานระดับเขตพื้นที่	- การนำส่งข้อมูลโดยระบบคอมพิวเตอร์ และสรุปรายงาน มีการติดตามโดยคณะทำงาน ส่วนกลางแบ่งเป็น ๕ ภูมิภาค
๕) พัฒนาสื่อ รูปแบบนวัตกรรม การจัดการประกวด แข่งขัน ประชาสัมพันธ์ เพื่อกระตุ้นและยกระดับการขับเคลื่อนโครงการ	- ประกวดแผนการจัดการเรียนรู้ หลักสูตรเพิ่มเติม การบูรณาการหลักสูตรในระดับประเทศ

๓.๓ โครงการย่อยที่ ๓ ส่งเสริม สนับสนุนแหล่งเรียนรู้ด้านลดใช้พลังงาน การจัดการขยะและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเชื่อมโยงกับทักษะชีวิตและนำไปใช้ชีวิตประจำวันโดยนักเรียนจะเรียนรู้ ด้านการจัดการขยะในช่วงกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ (ร่วมกับ กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม : Green Office)

กระบวนการพัฒนา	การดำเนินงานในส่วนกลาง
๑) สร้างความเข้าใจ สร้างความตระหนัก สื่อสาร ให้กับผู้ที่เกี่ยวข้อง	๑.ประชุมชี้แจงนโยบายและโครงการด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้โรงเรียนปลอดขยะ การจัดการขยะในโรงเรียน ๒.จัดสรรงบประมาณให้กับโรงเรียนทำกิจกรรมและ สพท.
๒) พัฒนาคูร บุคลากร นักเรียนศึกษานิเทศก์ และชุมชน โดยใช้รูปแบบโรงเรียนทั้งระบบ	ส่งเสริมให้มีการนำนักเรียนในสังกัดทั้งระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา มาเรียนรู้และนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน
๓) การวางระบบจัดเก็บข้อมูล สนับสนุน ส่งเสริม และสร้างความเข้มแข็งในการดำเนินงาน	- มีระบบการติดตามและแนวการดำเนินการตามตัวชี้วัด พร้อมสรุปรายงาน ติดตามโรงเรียนที่ได้มาเรียนในแหล่งเรียนรู้ ในการนำไปประยุกต์ใช้

กระบวนการพัฒนา	การดำเนินงานในส่วนกลาง
๔) การกำกับและติดตามการดำเนินงานระดับเขตพื้นที่	การนำส่งข้อมูลโดยระบบคอมพิวเตอร์ และสรุปรายงาน มีการติดตามโดยคณะทำงาน ส่วนกลางแบ่งเป็น ๕ ภูมิภาค
๕) พัฒนาสื่อ รูปแบบนวัตกรรม การจัดการประกวด แข่งขัน ประชาสัมพันธ์ เพื่อกระตุ้นและยกระดับการขับเคลื่อนโครงการ	ประกวดโรงเรียนคัดแยกขยะและโรงเรียนปลอดขยะ สู่ชุมชนปลอดขยะ

๓.๔ โครงการย่อยที่ ๔ ผู้นำเยาวชนด้านการจัดการขยะในชุมชนและท้องถิ่น ภายใต้ความร่วมมือภาคี ๑๒ หน่วยงาน ภายใต้ โครงการเยาวชน...รักษ์พงไพร เฉลิมพระเกียรติ ๖๐ พรรษา สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

กระบวนการพัฒนา	การดำเนินงานในส่วนกลาง
๑) วิเคราะห์ ประเมิน รวบรวม จัดทำฐานข้อมูล	สรุปข้อมูลพื้นฐานการดำเนินงานค่ายผู้นำนักเรียนและโรงเรียน
๒) สร้างความเข้าใจ สร้างความตระหนักสื่อสาร ให้กับผู้ที่เกี่ยวข้อง	๑.ประชุมชี้แจง นโยบาย แผนปฏิบัติการคณะทำงาน เครือข่าย ๑๒ หน่วยงาน ๒.จัดสรรงบประมาณให้กับโรงเรียนทำกิจกรรมและสพท.
๓) พัฒนาคู บุดลากร นักเรียนศึกษานิเทศก์ และชุมชน โดยใช้รูปแบบโรงเรียนทั้งระบบ	ส่งเสริมให้มีบรมครูเพื่อเป็นวิทยากรและนำหลักสูตรค่ายมาประยุกต์ใช้ในโรงเรียนจำนวน ๖ จุด ๘๐๐ คน จัดค่ายนักเรียน ๑๑๖ รุ่น ๘,๐๐๐ คน
๔) การวางระบบจัดเก็บข้อมูล สนับสนุนและสร้างความเข้มแข็งในการดำเนินงาน	- จัดทำระบบรายงานทางคอมพิวเตอร์ เกี่ยวกับผล การจัดค่ายและการต่อยอดโครงการนักเรียนผู้นำและ โรงเรียนผู้นำ
๕) การกำกับและติดตามการดำเนินงานระดับเขตพื้นที่	- มีการติดตามโดยคณะทำงาน ส่วนกลางแบ่งเป็น ๕ ภูมิภาค
๖) พัฒนาสื่อ รูปแบบนวัตกรรม การจัดการประกวด แข่งขัน ราชสัมพันธ์ เพื่อกระตุ้นและยกระดับการขับเคลื่อนโครงการ	- ประกวดโรงเรียน นักเรียน โรงเรียนที่มีการต่อยอด เพื่อรับโล่ พระราชทานในระดับประเทศ

๓.๕ โครงการย่อยที่ ๕ สนับสนุนการดำเนินงานวิจัยควบคู่กับการจัดการเรียนรู้ (R2R) ด้านการจัดการขยะ น้ำเสีย ใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ และอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

กระบวนการพัฒนา	การดำเนินงานในส่วนกลาง
๑) วิเคราะห์ ประเมิน รวบรวม จัดทำฐานข้อมูล	วิเคราะห์ข้อมูลครู ผู้บริหาร โรงเรียน ศึกษานิเทศก์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
๒) สร้างความเข้าใจ สร้างความตระหนักสื่อสาร ให้กับผู้ที่เกี่ยวข้อง	๑.ประชุมชี้แจง นโยบาย แผนปฏิบัติการเพื่อเตรียมผู้เชี่ยวชาญให้ความรู้ และแนวทางการดำเนินการวิจัย ๒.จัดสรรงบประมาณให้กับโรงเรียนทำกิจกรรมและสพท.
๓) พัฒนาคู บุคลากร นักเรียน ศึกษานิเทศก์ และชุมชน โดยใช้รูปแบบโรงเรียนทั้งระบบ	ส่งเสริมให้มีอบรมครู ศึกษานิเทศก์ในการทำวิจัย R2R
๔) พัฒนาสื่อ รูปแบบนวัตกรรม การจัดการประกวด แข่งขัน ประชาสัมพันธ์เพื่อกระตุ้นและยกระดับการขับเคลื่อนโครงการ	ประกวดงานวิจัยในระดับประเทศ

๓.๖ โครงการย่อยที่ ๖ ส่งเสริมการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมเพื่อประกวดและประชาสัมพันธ์ในการสนับสนุนการจัด กิจกรรม กระบวนการเรียนรู้ และประชาสัมพันธ์ เพื่อกระตุ้นการดำเนินงานด้านการจัดการขยะของโรงเรียนอย่างแพร่หลาย

กระบวนการพัฒนา	การดำเนินงานในส่วนกลาง
๑) วิเคราะห์ ประเมิน รวบรวม จัดทำฐานข้อมูล	- วิเคราะห์สื่อ นวัตกรรมที่สามารถสร้างกระบวนการจัดการเรียนรู้ด้านการจัดการขยะในสถานศึกษา
๒) สร้างความเข้าใจ สร้างความตระหนักสื่อสาร ให้กับผู้ที่เกี่ยวข้อง	๑.ประชุมชี้แจง นโยบาย แผนปฏิบัติการเพื่อเตรียมผู้เชี่ยวชาญให้ความรู้ และแนวทางการดำเนินการวิจัย ๒. จัดเตรียมวิทยากรที่มีความสามารถเฉพาะทางเพื่อจัดอบรมให้ความรู้ครู
๓) พัฒนาคู บุคลากร นักเรียน ศึกษานิเทศก์ และชุมชน โดยใช้รูปแบบโรงเรียนทั้งระบบ	- ส่งเสริมให้มีการเผยแพร่สื่อและจัดให้มีการประกวดสื่อและนวัตกรรมด้านการจัดการขยะในรูปแบบต่างๆในระดับประเทศ

๔. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๔.๑ นักเรียน ครู ผู้บริหาร โรงเรียน ชุมชน มีการรณรงค์และมีจิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อม และมีการปรับปรุงพฤติกรรมด้านการบริหารจัดการขยะ น้ำเสียและมลพิษทางอากาศ สามารถลดขยะ เฉลี่ยคนละ ๑ กิโลกรัม ต่อคนต่อวัน

๔.๒ โรงเรียน นักเรียน มีการคัดแยกขยะ ๔ ประเภทอย่างถูกวิธีสามารถแยกขยะ ตามหลัก 3Rs ได้ทุกโรงเรียน ตามหลักเกณฑ์ของกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม ตลอดจนการบำบัดน้ำเสียเป็นต้นแบบการโรงเรียนอื่นๆ

๔.๓ ชุมชนสามารถคัดแยกขยะ ใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ และ มีการจัดการน้ำและ น้ำเสียครบทุกโรงเรียน โดยการสื่อสาร ถ่ายทอดจากโรงเรียนส่งผลให้โรงเรียนเป็นต้นแบบสู่ชุมชนต้นแบบ

๔.๔ มีสื่อ งานวิจัย หลักสูตร แผนการจัดการเรียนรู้ต้นแบบให้กับโรงเรียนอื่นๆ ใช้ให้เกิดประโยชน์

๔.๕ โรงเรียนสามารถพัฒนาและนำขยะไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้หลากหลายรูปแบบสามารถนำไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน